

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση: Π. Κανελλοπούλου 4
Τ.Κ. 101 77 ΑΘΗΝΑ
☎ 213 15 20 829
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 7017/4/27214-η'

Σελίδες απάντησης: 18
Σελίδες συνημμένων: 15
Σύνολο σελίδων: 33

Αθήνα, 14 Φεβρουαρίου 2025

ΠΡΟΣ: ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην από 19-12-2024 με αριθμό 2352 Ερώτηση των Βουλευτών κ.κ. Ε. ΑΚΡΙΤΑ, Κ. ΒΕΤΤΑ, Γ. ΓΑΒΡΗΛΟΥ, Ε. (Ρ.) ΔΟΥΡΟΥ, Μ. (Μ.) ΖΑΜΠΑΡΑ, Δ. ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΥ, Α. ΜΕΪΚΟΠΟΥΛΟΥ, Κ. ΜΠΑΡΚΑ, Κ. ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ, Γ. ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ, Π. (Π.) ΤΣΑΠΑΝΙΔΟΥ και Γ. ΨΥΧΟΓΙΟΥ.

Σε απάντηση του ανωτέρω μέσου κοινοβουλευτικού ελέγχου και σε ό,τι μας αφορά, σας γνωρίζουμε ότι, ως προς τα θιγόμενα σε αυτό ζητήματα, σχετικά τυγχάνουν τα ειρηθέντα κατά την ενημέρωση της Εθνικής Αντιπροσωπείας επί των υπ' αριθ. 251/ 25-11-2024 (ΛΔ' Συνεδρίαση της 29-11-2024), 246/ 25-11-2024 (ΛΔ' Συνεδρίαση της 29-11-2024), 238/ 22-11-2024 (ΛΒ' Συνεδρίαση της 27-11-2024), 7/ 07-10-2024 (Ε' Συνεδρίαση της 11-10-2024), 1107/ 11-06-2024 (ΡΝΓ' Συνεδρίαση της 17-06-2024), 972/ 12-04-2024 (ΡΛΗ' Συνεδρίαση της 22-04-2024), 958/ 10-04-2024 (ΡΛΗ' Συνεδρίαση της 22-04-2024) και 855/ 22-03-2024 (ΡΚΣΤ' Συνεδρίαση της 01-04-2024) Επίκαιρων Ερωτήσεων των Βουλευτών κ.κ. Ζ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Κ. ΜΠΑΡΚΑ, Κ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Δ. ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ε. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ και Α. ΚΑΖΑΜΙΑ και της υπ' αριθ. 2200/ 08-12-2023 (ΡΞΖ' Συνεδρίαση της 12-07-2024) Ερώτησης του κύκλου Αναφορών - Ερωτήσεων της Βουλευτή κας Θ. ΦΩΤΙΟΥ (www.hellenicparliament.gr/Praktika/Synedriaseis-Olomeleias), καθώς και τα διαλαμβανόμενα στα υπ' αριθ. 7017/4/26869-γ' από 27-08-2024, 7017/4/26895-ε' από 14-08-2024 και 7017/4/26773-γ' από 19-04-2024 έγγραφά μας, επί των με αριθμούς 5125/ 13-06-2024, 5437/ 27-06-2024 και 3832/ 19-03-2024 Ερωτήσεων τινών εκ των ερωτώντων, από κοινού, Βουλευτών.

Περαιτέρω, αξίζει να επισημανθεί ότι στη χώρα μας, τα ανθρώπινα δικαιώματα κατοχυρώνονται μέσω ενός πλαισίου συνταγματικών, ποινικών και δικονομικών διατάξεων, καταδεικνύοντας το αίσθημα δικαίου που διέπει την ελληνική κοινωνία. Συγκεκριμένα, η Ελληνική Αστυνομία, ως ένας αναντίρρητα υψηλής αποτελεσματικότητας και λειτουργίας θεσμός, αντιμετωπίζει την ανομία και την εγκληματικότητα, εφαρμόζοντας τις διατάξεις που διέπουν το δικαϊκό μας σύστημα, λαμβανόμενων υπόψη των συστάσεων Οργανισμών, της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) και των παρατηρήσεων Επιτροπών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), οι δε δράσεις της υλοποιούνται με υψηλό φρόνημα και αίσθημα ευθύνης, πάντοτε με απόλυτο σεβασμό στα

δικαιώματα του ανθρώπου και τις ιδιαιτερότητες εκάστου ατόμου, όπως άλλωστε επιτάσσουν οι αρχές της αμεροληψίας και της ηθικής. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνεται μεριμνά, ιδιαιτέρως, για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανόμενης της σεξουαλικής βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και την προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (Ρομά, ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, μετανάστες κ.α.) και την ακώλυτη άσκηση των δικαιωμάτων τους.

Κατόπιν αυτών, αναφέρεται ότι το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σύγχρονες προκλήσεις οδηγούν στην κοινωνική απαίτηση και προσδοκία για αποτελεσματικότερη αστυνόμευση, τόσο στους τομείς της πρόληψης και αποτροπής, όσο και στους τομείς της εξιχνίασης των διαπραττόμενων εγκλημάτων, εκπόνησε και υλοποιεί Πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής, που αποτελεί κεντρικό σημείο αναφοράς για όλες τις αστυνομικές Υπηρεσίες και βάσει του οποίου δρομολογείται ο σχεδιασμός και η ορθολογική συναρμογή δράσεων πρόληψης - καταστολής του εγκλήματος, με έμφαση στην ταχύτητα ανταπόκρισης, τη νομιμότητα δράσης και την αποτελεσματικότητα, πάντοτε με γνώμονα την κατοχύρωση της ασφάλειας του πολίτη, χωρίς εκπώσεις στη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του.

Ειδικότερα, για την ουσιαστική αντιμετώπιση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας [ν. 3500/2006 (Φ.Ε.Κ. Α' - 232), ως ισχύει] και την αποτελεσματική ανταπόκριση στις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες και απαιτήσεις, το Αρχηγείο προέβη σε, οργανωτικού και διαρθρωτικού χαρακτήρα, αλλαγές στη δομή των κεντρικών και περιφερειακών Υπηρεσιών του, βάσει των διατάξεων του π.δ/τος 37/2019 (Φ.Ε.Κ. Α' - 63), μέσω της ίδρυσης των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας.

Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του ανωτέρω π.δ/τος, ιδρύθηκε Τμήμα Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας στην εσωτερική διάρθρωση της Διεύθυνσης Γενικής Αστυνόμευσης του Αρχηγείου, καθώς και Γραφεία Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας στην εσωτερική διάρθρωση του Επιτελείου τόσο των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων (Γ.Α.Δ.) Αττικής και Θεσσαλονίκης και των Γενικών Περιφερειακών Αστυνομικών Διευθύνσεων (ΓΕ.Π.Α.Δ.) της χώρας, όσο και των Διευθύνσεων Αστυνομίας (Δ.Α.) της χώρας. Στις εν λόγω Υπηρεσίες κατανεμήθηκαν επιτελικές αρμοδιότητες, οι οποίες αφορούν, ιδίως, στην παρακολούθηση των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας, την άσκηση εποπτείας στις Υπηρεσίες που χειρίζονται τις υποθέσεις σε προανακριτικό - επιχειρησιακό επίπεδο, την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, βάσει των διαπιστούμενων υπηρεσιακών αναγκών, την ανάπτυξη συνεργασίας με συναρμόδιους Φορείς, την ανάληψη - υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, καθώς και την τήρηση και εξαγωγή στατιστικών στοιχείων.

Ακολούθως, δυνάμει της υπ' αριθ. 7001/2/1491-ΙΔ' από 19-08-2021 Απόφασης Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας (Φ.Ε.Κ. Β' - 3894), συστάθηκαν Γραφεία Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας στην εσωτερική διάρθρωση του Αστυνομικού Τμήματος (Α.Τ.) Ομονομίας της Δ.Α. Αθηνών, του Α.Τ. Δημοτικού Θεάτρου της Δ.Α. Πειραιώς, του Β' Α.Τ. Περιστερίου της Δ.Α. Δυτικής Αττικής, του Α.Τ. Αγίας Παρασκευής της Δ.Α. Βορειοανατολικής Αττικής, του Α.Τ. Αλίμου της Δ.Α. Νοτιοανατολικής Αττικής και του Α.Τ. Λευκού Πύργου της Δ.Α. Θεσσαλονίκης.

Στην κατεύθυνση της συνεχούς αξιολόγησης της λειτουργίας των υφιστάμενων Γραφείων Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, προς το σκοπό της διασφάλισης του υψηλότερου δυνατού επιπέδου απόδοσής τους, λαμβάνοντας υπόψη αφενός το πληθυσμιακό

κριτήριο και αφετέρου το κριτήριο της ποσοστιαίας στατιστικής απογραφής της πυκνότητας φαινομένων και κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας, με την υπ' αριθ. 7001/2/1491-κγ' από 09-09-2022 Απόφαση Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας (Φ.Ε.Κ. Β' - 4832), που τροποποίησε την προαναφερόμενη υπ' αριθ. 7001/2/1491-ιδ' από 19-08-2021 όμοια, αποφασίστηκε η σύσταση -12- επιπλέον Γραφείων Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, στην εσωτερική διάρθρωση του Α.Τ. Καλλιθέας της Δ.Α. Αθηνών, του Α' Α.Τ. Αχαρνών της Δ.Α. Δυτικής Αττικής, του Α.Τ. Αμπελοκήπων - Μενεμένης της Δ.Α. Θεσσαλονίκης, του Α' Α.Τ. Ηρακλείου της Δ.Α. Ηρακλείου, του Α.Τ. Χανίων της Δ.Α. Χανίων, του Β' Α.Τ. Πατρών της Δ.Α. Αχαΐας, του Α.Τ. Λάρισας της Δ.Α. Λάρισας, του Α.Τ. Βόλου της Δ.Α. Μαγνησίας, του Α.Τ. Χαλκίδας της Δ.Α. Ευβοίας, του Α.Τ. Ιωαννίνων της Δ.Α. Ιωαννίνων, του Α.Τ. Αγρινίου της Δ.Α. Ακαρνανίας και του Α.Τ. Σερρών της Δ.Α. Σερρών. Στην ίδια ως άνω κατεύθυνση, εκδόθηκε και η υπ' αριθ. 7001/2/1491-λγ' από 18-04-2024 Απόφαση του κ. Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας (Φ.Ε.Κ. Β' - 2517), με την οποία τροποποιήθηκε εκ νέου η προρρηθείσα όμοια και συστάθηκαν -45- επιπλέον Γραφεία Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, στην επικράτεια, η λειτουργία των οποίων ξεκίνησε την 10-06-2024 [σχετ. το από 12-06-2024 Δελτίο Τύπου του Υπουργείου μας (www.minocp.gov.gr/2024/06/12/12-06-2024-enimerotika-vinteo-tou-ypourgeiou-prostasias-tou-politi-gia-tin-antimetopisi-tis-endooikogeneiakis-vias/)].

Τα ως άνω Γραφεία είναι αρμόδια για τον προανακριτικό χειρισμό των υποθέσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις του ν. 3500/2006, ως ισχύει (ήτοι, εκδήλωση των προβλεπόμενων δικονομικών και υπηρεσιακών ενεργειών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και της συναφούς ισχύουσας νομοθεσίας, καθώς και ειδικότερων διαταγών που εκδίδονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Σώματος), την ενημέρωση των πολιτών ως προς τον τρόπο αντίδρασης και προστασίας τους από εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας και διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους σε περίπτωση θυματοποίησης, την πρόληψη δευτερογενούς επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης, καθώς και τη συνεργασία με άλλους Φορείς και Οργανώσεις, εφόσον κριθεί αναγκαία. Διευκρινίζεται, επίσης, ότι ο χειρισμός των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας πραγματοποιείται, πλέον των προαναφερόμενων Γραφείων, από τις Υποδιευθύνσεις Αστυνομίας και τα Α.Τ., ανά την επικράτεια.

Προς το σκοπό της στελέχωσης των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας (επιτελικών και επιχειρησιακών), προκρίθηκε η επιλογή αστυνομικών, κατόχων πτυχίων Νομικών, Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών σπουδών, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, ενώ το εν λόγω προσωπικό παρακολούθησε ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, προκειμένου να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στη διαχείριση σχετικών περιστατικών.

Τονίζεται ότι για την υποβοήθηση του έργου του αστυνομικού προσωπικού που εμπλέκεται στο χειρισμό συναφών υποθέσεων, καθώς και την επίτευξη του βέλτιστου δυνατού συντονισμού των αρμόδιων περιφερειακών Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, έχουν εκδοθεί και διαβιβαστεί «Οδηγός Αστυνομικής Ανταπόκρισης στα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας» και «Εγχειρίδιο αστυνομικής ανταπόκρισης σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας», όπου περιλαμβάνονται ενημερωτικά - πληροφοριακά στοιχεία και διευκρινίσεις αναφορικά με το νομικό πλαίσιο και ορίζονται πρωτόκολλα και διαδικασίες, βάσει τόσο των ισχυουσών νομοθετικών διατάξεων, όσο και των επιμέρους διαταγών των εισαγγελικών λειτουργών και της ηγεσίας του Σώματος.

Λαμβάνοντας δε υπόψη τις διατάξεις του ν. 5090/2024 (Φ.Ε.Κ. Α' - 30), οι οποίες -μεταξύ άλλων- αφορούν στον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, καταρτίστηκε ένας σύντομος Οδηγός χειρισμού υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας, ενώ στην ίδια βάση και στο πλαίσιο της βέλτιστης ενημέρωσης των πολιτών καταρτίστηκε αντίστοιχος σύντομος Οδηγός, ο οποίος απευθύνεται στο ευρύ κοινό, με ιδιαίτερη στόχευση στα θύματα που μεταβαίνουν στις αστυνομικές Υπηρεσίες για να αναφέρουν/καταγγείλουν σχετικά αδικήματα.

Ενταύθα, γίνεται μνεία ότι, με στόχο τη βέλτιστη αστυνομική ανταπόκριση σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, δόθηκαν νεότερες οδηγίες - κατευθύνσεις στις περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες για τη λήψη -μεταξύ άλλων- των κάτωθι μέτρων:

- Σε έκαστη Δ.Α., ορίστηκε ανώτερος Αξιωματικός (με αναπληρωτή) για την παρακολούθηση, το συντονισμό και την καθοδήγηση των ενεργειών που αφορούν σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας.
- Τυχόν περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας, στο οποίο επιλαμβάνεται εποχούμενη περιπολία της Άμεσης Δράσης, παραπέμπεται -κατά προτεραιότητα- στο Γραφείο Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας της κατά τόπον αρμόδιας Δ.Α., ενώ σε περίπτωση κωλύματος ενημερώνεται, αρμοδίως, ο ως άνω ανώτερος Αξιωματικός.
- Σχετικά με υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας που χειρίζεται το οικείο Α.Τ., ο επιληφθείς αστυνομικός επικοινωνεί με το Γραφείο Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας της κατά τόπον αρμόδιας Δ.Α. προς υποβοήθηση του έργου του και ενημερώνει τον Διοικητή της Υπηρεσίας (ο οποίος σε περίπτωση αυτόφωρης διαδικασίας είναι παρών). Επιπλέον, ο Διοικητής ενημερώνει τον ως άνω ορισθέντα ανώτερο Αξιωματικό και τον αρμόδιο Εισαγγελέα προς υποβοήθηση του προανακριτικού έργου είτε πρόκειται για αυτόφωρη διαδικασία είτε για περίπτωση εγκλήματος που δεν συνιστά αυτόφωρο κακούργημα.
- Στις περιπτώσεις αυτόφωρης διαδικασίας, η διάθεση οχήματος για την αναζήτηση και σύλληψη του δράστη καθώς και για τη μεταφορά του θύματος σε Ιατροδικαστική Υπηρεσία ή όπου αλλού απαιτείται, στο πλαίσιο της προανακριτικής διαδικασίας και των ληφθέντων μέτρων για την προστασία του θύματος, πραγματοποιείται από την επιληφθείσα Υπηρεσία, ενώ σε περίπτωση κωλύματος, αυτή λαμβάνει χώρα με μέριμνα του ως άνω ορισθέντος ανώτερου Αξιωματικού και του Επικεφαλής Συντονιστικού Επιχειρησιακού Κέντρου ή Κέντρου Επιχειρήσεων (για Αττική και Θεσσαλονίκη).
- Για την ασφάλεια και προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, λαμβάνεται μέριμνα από τον ως άνω ορισθέντα ανώτερο Αξιωματικό προς εξασφάλιση ασφαλούς χώρου διαμονής, έως ότου ολοκληρωθεί η αυτόφωρη διαδικασία του αδικήματος. Στο σημείο αυτό, καθίσταται γνωστό ότι, με μέριμνα της Ελληνικής Αστυνομίας, έχουν εξασφαλιστεί, στην περιφέρεια κάθε Δ.Α. στην επικράτεια, ένας ή περισσότεροι ειδικά διαμορφωμένοι χώροι που λειτουργούν ως «safe houses», για τη βραχυπρόθεσμη ασφαλή φιλοξενία γυναικών - θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και μελών των οικογενειών τους, που χρήζουν προστασίας [σχετ. η από 12-04-2024 Ανακοίνωση του Αρχηγείου (www.astynomia.gr/2024/04/12/12-04-2024-anakoinosi-archigeiou-ellinikis-astynomias-schetika-me-ta-safe-houses-kai-ti-nea-dynatotita-axiologisis-tis-diacheirisis-peristatikon-endooikogeneiakis-vias/)].

- Στις περιπτώσεις χρήσης του «Panic Button», αλλά και των εν εξελίξει περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας για τα οποία καλείται το «100», ο Επικεφαλής Συντονιστικού Επιχειρησιακού Κέντρου, σε συνεργασία με τον ορισμένο ανώτερο Αξιωματικό, αποστέλλουν πλήρωμα οχήματος της Άμεσης Δράσης (για Αττική και Θεσσαλονίκη) και των R/T Κέντρων των Δ.Α. (για την υπόλοιπη επικράτεια).

Επίσης, αποσκοπώντας στη βελτίωση της αστυνομικής διαχείρισης σχετικών υποθέσεων και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, η Ελληνική Αστυνομία έχει συμμετάσχει: (α) στην εφαρμογή του Προγράμματος «Κομβίον Πανικού» (Panic Button), ήτοι, μια ψηφιακή εφαρμογή που παρέχεται και εγκαθίσταται δωρεάν στις συσκευές κινητής τηλεφωνίας των δικαιούχων και έχει ως σκοπό την άμεση και ασφαλή ειδοποίηση της Ελληνικής Αστυνομίας και την ταχεία επέμβαση της αστυνομικής δύναμης σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, που συνδέονται με απειλή ή κίνδυνο της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας -η δυνατότητα χορήγησης της οποίας επεκτάθηκε τόσο γεωγραφικά (σε όλη την επικράτεια), όσο και ως προς τους δικαιούχους (σε όλα τα ενήλικα θύματα ενδοοικογενειακής βίας)-, (β) στην πιλοτική εφαρμογή του «Εργαλείου Εκτίμησης Κινδύνου για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας», με στόχο την εκτίμηση - αξιολόγηση του κινδύνου που διατρέχουν τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και την παροχή προτάσεων στους επαγγελματίες «πρώτης γραμμής» αναφορικά με το χειρισμό σχετικών περιστατικών, καθώς και (γ) στην πιλοτική χρήση εργαλείου, με τη μορφή διαδραστικού χάρτη, όπου είναι καταχωρημένα στοιχεία επικοινωνίας δομών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης (κρατικών και μη) και υγείας, ώστε να διευκολύνεται το έργο του αστυνομικού προσωπικού ως προς τη διασύνδεση - ενημέρωση των θυμάτων με αυτές, σε περιπτώσεις που απαιτείται.

Επιπρόσθετα, γνωρίζεται ότι για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας, στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας (www.astynomia.gr) έχει δημιουργηθεί κόμβος «Ενδοοικογενειακή Βία», στον οποίο παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες για θέματα ενδοοικογενειακής βίας (όπως νομοθεσία, τρόποι καταγγελίας περιστατικών, στοιχεία επικοινωνίας Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας κ.α.), ενώ έχουν αναρτηθεί και οι Ετήσιες Εκθέσεις Απολογισμού Έργου των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας, για τα έτη 2020-2023 (www.astynomia.gr/odigos-tou-politi/chrisimes-symvoules/endooikogeneiaki-via/etisies-ektheseis-ergou-ypiresion-antimetopisis-endooikogeneiakis-vias/). Διευκρινίζεται ότι χρήσιμες συμβουλές και ενημέρωση παρέχονται στο κοινό, μέσω θεματικών πεδίων, σε πλήθος αντικειμένων αστυνομικού ενδιαφέροντος (www.astynomia.gr/odigos-tou-politi/chrisimes-symvoules/).

Προς το σκοπό δε της συντονισμένης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης του φαινόμενου της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, υπογραμμίζεται ότι, με τις από 11-05-2024 (ΑΔΑ: 9Κ0246ΜΤΛΒ-ΦΦΒ) και 25-06-2024 (ΑΔΑ: Ψ43246ΜΤΛΒ-ΞΞΝ) Αποφάσεις του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, συστάθηκαν Ομάδες Έργου με αντικείμενο αφενός τη βελτίωση της αστυνομικής ανταπόκρισης κατά το χειρισμό των υποθέσεων βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και αφετέρου τη σύνταξη ενιαίου πρωτοκόλλου διαχείρισης ενδοοικογενειακής βίας.

Περαιτέρω, η Ελληνική Αστυνομία καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την αντιμετώπιση του φαινομένου της έμφυλης βίας και των διάφορων μορφών αυτής, όπως η προσβολή της γενετήσιας ελευθερίας - αξιοπρέπειας. Στο πλαίσιο αυτό, από το Αρχηγείο

έχουν δοθεί κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες, προς τις αρμόδιες περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, αναφορικά με τη διαχείριση σχετικών υποθέσεων και θυμάτων, ήτοι, η θυματοκεντρική προσέγγιση εκάστης περίπτωσης με ταυτόχρονη αξιολόγηση των ιδιαιτεροτήτων της, η ευαισθητοποιημένη διαχείριση κάθε υπόθεσης προς το σκοπό της αποφυγής περαιτέρω θυματοποίησης, η αξιοποίηση/συνδρομή Υπηρεσιών του Σώματος με εγνωσμένη εμπειρία και εξειδικευμένη γνώση σε αντίστοιχες θεματικές ενότητες και η άμεση ενημέρωση του κατά τόπον και καθ' ύλην αρμόδιου Εισαγγελέα ώστε, υπό τις κατευθύνσεις του, να παρέχεται η προβλεπόμενη αρωγή και προστασία στα θύματα, σε συνεργασία με συναρμόδιους Φορείς - Υπηρεσίες (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ.α.).

Σε κάθε περίπτωση, το προσωπικό των αρμόδιων αστυνομικών Υπηρεσιών προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στο χειρισμό περιστατικών έμφυλης βίας, εκτελώντας τα καθήκοντά του με ενσυναίσθηση και επαγγελματική συνείδηση, στην κατεύθυνση τόσο της εμπέδωσης του αισθήματος εμπιστοσύνης και κοινωνικής ευαισθησίας προς τους καταγγέλλοντες, όσο και της ορθής, πλήρους και εις βάθος προανακριτικής διερεύνησης των καταγγελλομένων. Για δε την υποβοήθηση του έργου του εν λόγω αστυνομικού προσωπικού, από το Αρχηγείο εκπονήθηκε και διαβιβάστηκε, στις περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, «Οδηγός Διαχείρισης Καταγγελιών, Προσέγγισης και Υποστήριξης Θυμάτων», ενώ χρήσιμες συμβουλές και ενημέρωση παρέχονται στο κοινό, μέσω θεματικού πεδίου με αντικείμενο «Συμβουλές - οδηγίες για θύματα προσβολής γενετήσιας ελευθερίας - αξιοπρέπειας (σεξουαλική κακοποίηση - παρενόχληση)», στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας (www.astynomia.gr/odigos-tou-politi/chrisimes-symvoules/symvoules-odigies-giathymata-prosvolis-genetisias-eleftherias-axioprepeias-sexoualiki-kakopoiisi-parenochlisi/).

Επίσης, η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων -σε όλες τις εκφάνσεις της- συνιστά βασική προτεραιότητα του εν λόγω Προγράμματος, η οποία προσδιορίζεται σε συγκεκριμένους στόχους (θυματοκεντρική προσέγγιση, προσέγγιση με βάση το φύλο, ιδιαίτερη ευαισθησία σε ανήλικα θύματα και μηδενική ανοχή στη στρατολόγηση/διακίνηση ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση) και επιδιώκεται μέσα από ειδικές δράσεις, όπως η ευαισθητοποίηση του αστυνομικού προσωπικού και ιδιαίτερος, του προσωπικού Υπηρεσιών «πρώτης γραμμής» -το οποίο παρουσιάζει υψηλή πιθανότητα επαφής με συναφείς υποθέσεις (θύματα, δράστες)-, ο χειρισμός με ιδιαίτερη ευαισθησία των υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων με θύματα ευάλωτων ομάδων (γυναίκες, ανήλικοι, ΑμεΑ) και η ανάπτυξη επαφών με τους συναρμόδιους κρατικούς και μη Φορείς [εισαγγελικές Αρχές, Γραφείο Εθνικού Εισηγητή, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) κ.α.].

Στην ίδια κατεύθυνση εκπονήθηκε και η Στρατηγική του Υπουργείου μας για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (2021-2025), εκφράζοντας έμπρακτα τη δέσμευση στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της στρατολόγησης/διακίνησης ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση, που εδράζεται σε συγκεκριμένους βασικούς στόχους - πυλώνες, όπως ο καλύτερος συντονισμός και η ενίσχυση της επιχειρησιακής ανταπόκρισης της Ελληνικής Αστυνομίας, η έγκαιρη αναγνώριση και προστασία των θυμάτων, με έμφαση στην αποτροπή της δευτερογενούς θυματοποίησης, η προστασία των ανήλικων -κυρίως αυτών που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες-, η πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και η προστασία των ευάλωτων ομάδων από την πιθανή θυματοποίησή τους, η αποτελεσματική

αντιμετώπιση των οργανωμένων κυκλωμάτων εμπορίας ανθρώπων, η ενδυνάμωση της διυπηρεσιακής συνεργασίας, καθώς και η ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας για την αντιμετώπιση των υποθέσεων στις οποίες εμπλέκονται διεθνικές εγκληματικές ομάδες.

Ως προς την αποτελεσματική διερεύνηση υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων, η Ελληνική Αστυνομία διαθέτει εξειδικευμένες Υπηρεσίες, οι οποίες λειτουργούν τόσο σε επιτελικό, όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο. Συγκεκριμένα, σε επιτελικό επίπεδο, η Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου χειρίζεται ειδικά τα εν λόγω θέματα και καθοδηγεί τις περιφερειακές Υπηρεσίες, ενώ σε επιχειρησιακό επίπεδο, έχουν συσταθεί και λειτουργούν -1- Τμήμα Καταπολέμησης Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων στην Υποδιεύθυνση Καταπολέμησης Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων και Αγαθών της Διεύθυνσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος και -1- Γραφείο Καταπολέμησης Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων στο Τμήμα Καταπολέμησης Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων και Αγαθών της Υποδιεύθυνσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος Βορείου Ελλάδος, καθώς και -12- Ομάδες Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων στην υπόλοιπη χώρα. Διευκρινίζεται δε ότι το υπηρετούν σε αυτές προσωπικό έχει λάβει εξειδικευμένη εκπαίδευση αναφορικά με την προσέγγιση (πιθανών) θυμάτων και τη διερεύνηση συναφών περιστατικών.

Επιπρόσθετα, η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων, που αντίκεινται ευθέως στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συνιστά πρώτιστο μέλημα για το Υπουργείο μας και το Αρχηγείο, γεγονός που αποτυπώνεται σαφώς στο υλοποιούμενο Πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής και το Στρατηγικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Ελληνικής Αστυνομίας. Βάσει αυτών προσδιορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι, η επίτευξη των οποίων επιδιώκεται μέσω ενός συνεκτικού πλέγματος δράσεων τόσο από εξειδικευμένες Υπηρεσίες, όσο και από τις λοιπές κατά τόπον αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.

Ειδικότερα, σε επιτελικό επίπεδο, λειτουργεί το Τμήμα Κοινωνικών Ζητημάτων και Αντιμετώπισης Ρατσισμού της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας του Αρχηγείου, το οποίο έχει την επιτελική εποπτεία και τον στρατηγικό σχεδιασμό για την ουσιαστική καταπολέμηση της βίας που εκδηλώνεται κατά μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων ατόμων με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο και υπόβαθρο, ενώ σε επιχειρησιακό επίπεδο, δραστηριοποιούνται κεντρικές και περιφερειακές Υπηρεσίες, οι οποίες ασχολούνται εξειδικευμένα με τον χειρισμό συναφών υποθέσεων (ήτοι, τα Τμήματα Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας των Υποδιευθύνσεων Αντιμετώπισης Ρατσιστικής και Εξτρεμιστικής Βίας των Διευθύνσεων Δίωξης και Εξιχνίασης Εγκλημάτων Αττικής και Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα, καθώς και τα -68- Γραφεία Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας των περιφερειακών Υπηρεσιών Δίωξης και Εξιχνίασης Εγκλημάτων της χώρας) και στελεχώνονται από εκπαιδευμένο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, με εγνωσμένη εμπειρία και εξειδικευμένη γνώση προκειμένου να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στα καθήκοντά του.

Τονίζεται δε ότι κάθε άδικη πράξη με ρατσιστικά χαρακτηριστικά δύναται, κατά περίπτωση, να καταγγέλλεται στα κατά τόπον Α.Τ. ή Τμήματα Δίωξης και Εξιχνίασης Εγκλημάτων της χώρας, πλην όμως, η λειτουργία των προαναφερόμενων ειδικών Υπηρεσιών και η ύπαρξη κατάλληλα εκπαιδευμένου και εξειδικευμένου προσωπικού για τον χειρισμό σχετικών υποθέσεων καθίσταται αναγκαία, ώστε να επιτυγχάνεται η οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας και ευάλωτων, στο ρατσισμό, ατόμων και

κοινωνικών ομάδων, η αποφυγή του ενδεχόμενου δευτερογενούς θυματοποίησής τους, καθώς και η διασφάλιση της ορθής, πλήρους και εις βάθος προανακριτικής διερεύνησης των καταγγελλόμενων.

Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί ότι το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, κατά τον χειρισμό σχετικών περιστατικών, προσεγγίζει τις εν λόγω υποθέσεις ανθρωποκεντρικά, πάντοτε με γνώμονα τόσο την αναγνώριση και προστασία των δικαιωμάτων, των αναγκών και της αξιοπρέπειας των πιθανών θυμάτων και των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, όσο και την ενδελεχή διερεύνηση αυτών. Για την υποβοήθηση του αστυνομικού έργου, καθώς και την επίτευξη του βέλτιστου δυνατού συντονισμού των αρμόδιων περιφερειακών Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, έχουν εκδοθεί και διαβιβαστεί, στο πλαίσιο υλοποίησης Εθνικών Σχεδίων Δράσης (Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία), "Οδηγός Αντιμετώπισης και Διαχείρισης περιστατικών βίας σε βάρος ΛΟΑΤΚΙ+ πολιτών" και "Οδηγός για τα δικαιώματα των θυμάτων ρατσιστικού εγκλήματος" (www.astynomia.gr/file/2022/12/Guideforrights.pdf).

Ενταύθα, γίνεται μνεία ότι, για το έτος 2025, από τη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας του Αρχηγείου προγραμματίζονται δράσεις, οι οποίες αφορούν -μεταξύ άλλων- στην εκπόνηση Οδηγού θυματοκεντρικής διερεύνησης ρατσιστικών εγκλημάτων και ρητορικής μίσους (συμπεριλαμβανόμενων και των κινήτρων σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας/χαρακτηριστικών φύλου), στην περαιτέρω κατάρτιση και εξειδίκευση του αστυνομικού προσωπικού στα ζητήματα αυτά, καθώς και στην ενίσχυση της συνεργασίας με συναρμόδιους Φορείς και την κοινωνία των πολιτών.

Πέραν αυτών, σημειώνεται ότι η Ελληνική Αστυνομία είναι αρμόδια για την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης, ευταξίας και απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος, καθώς και την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος [άρθρο 11 του ν. 4249/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' - 73), ως ισχύει], ενώ για την επίτευξή τους αναπτύσσει προληπτικές και κατασταλτικές δράσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 141/1991 (Φ.Ε.Κ. Α' - 58), ως ισχύει.

Επισημαίνεται ότι, κατά τις δημόσιες συναθροίσεις, συγκεντρώσεις, πορείες και λοιπές κινητοποιήσεις, εφαρμογής τυγχάνουν οι διατάξεις του ν. 4703/2020 (Φ.Ε.Κ. Α' - 131) και των π.δ/των 73/2020 (Φ.Ε.Κ. Α' - 167) και 75/2020 (Φ.Ε.Κ. Α' - 173), ως ισχύουν, οι οποίες εγγυώνται τόσο την ακώλυτη άσκηση του δικαιώματος του «συνέρχεσθαι» των συμμετεχόντων, όσο και την προστασία των έννομων αγαθών (ευταξίας - ελεύθερης κίνησης κ.λπ.) των πολιτών και την προάσπιση της κοινωνικοοικονομικής ζωής, εν γένει.

Υπό το πρίσμα αυτό, το Αρχηγείο υλοποιεί έναν συνολικό, συστηματικό και υπεύθυνο σχεδιασμό της οργανωτικής δομής των αστυνομικών Υπηρεσιών, ανά την επικράτεια, από τις οποίες εκδηλώνονται οι επιβαλλόμενες -κατά περίπτωση- ενέργειες αρμοδιότητάς τους, που αφενός μεν εξασφαλίζουν την περιφρούρηση και την προστασία των ως άνω εκδηλώσεων, αφετέρου δε διασφαλίζουν την τήρηση της τάξης, τη διαχείριση της κυκλοφορίας, αλλά και την πρόληψη και αποτροπή αξιόποινων πράξεων, εκτρόπων ή άλλων ανεπιθύμητων καταστάσεων σε βάρος προσώπων ή/και πραγμάτων κατά τη διάρκεια αυτών.

Αναφέρεται δε ότι τα αστυνομικά μέτρα δεν απαριθμούνται ειδικώς στο νόμο, αλλά υπαγορεύονται από τις εκάστοτε περιστάσεις και τις επικρατούσες συνθήκες και κατά

συνέπεια, οι αστυνομικές Αρχές, εκτιμώντας την υφιστάμενη, κάθε φορά, κατάσταση, ενεργούν, εντός του πλαισίου της νομιμότητας, αναλογικότητας και προσφορότητας, με γνώμονα τις αρχές της υπεροχής του δημοσίου και κοινωνικού συμφέροντος. Σε κάθε περίπτωση εκδήλωσης έκνομων συμπεριφορών ατόμων ή ομάδων προσώπων που πραγματώνουν την αντικειμενική υπόσταση αξιόποινης πράξης, οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας προβαίνουν σε όλες τις προβλεπόμενες υπηρεσιακές και δικονομικές ενέργειες, ενημερώνοντας, παράλληλα, αρμόδιο λειτουργό της οικείας εισαγγελικής Αρχής, υπό τις κατευθύνσεις και τις εντολές του οποίου ενεργούν.

Κατόπιν αυτών, διευκρινίζεται ότι η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα Ασφάλειας, που διέπεται από ειδικούς οργανικούς νόμους, το δε προσωπικό αυτής διακρίνεται σε πολιτικό και ένστολο με -αντίστοιχη της στρατιωτικής- αυστηρή ιεραρχική δομή και λειτουργία, που βασίζεται στην απαρέγκλιτη τήρηση των κανόνων της πειθαρχίας (άρθρο 13 του ν. 4249/2014). Επίσης, το ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας εκπαιδεύεται στη χρήση όπλων και ειδικών μέσων και μηχανημάτων και φέρει κατά την άσκηση των καθηκόντων του κατάλληλο οπλισμό, εφόδια και μέσα.

Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ/τος 254/2004 (Φ.Ε.Κ. Α' - 238) «Κώδικας δεοντολογίας του αστυνομικού» και συγκεκριμένα, της περίπτωσης ε' αυτού, προβλέπεται ότι ο αστυνομικός για την τήρηση και την εφαρμογή του νόμου χρησιμοποιεί κατ' αρχήν μη βίαια μέσα. Επιπλέον, βάσει του ανωτέρω κανονιστικού πλαισίου, η προσφυγή στη βία επιτρέπεται μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία και στο μέτρο που προβλέπεται και απαιτείται για την εφαρμογή του νόμου, πάντοτε υπό την αυστηρή τήρηση των αρχών της αναγκαιότητας, της προσφορότητας (καταλληλότητας) και της αναλογικότητας.

Παράλληλα, το ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας έχει αυξημένο καθήκον υπακοής και νομιμοφροσύνης. Το υπηρεσιακό του καθήκον, σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ/τος 120/2008 (Φ.Ε.Κ. Α' - 182), επεκτείνεται ακόμα και εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, επιβάλλοντας την τήρηση του Συντάγματος, των νόμων (με την ευρύτερη ουσιαστική έννοια, δηλαδή κάθε γραπτού κανόνα δικαίου, ανεξάρτητα από την πηγή και το νομοθετικό όργανο από το οποίο προέρχεται), των κανονισμών, των διαταγών της Υπηρεσίας, καθώς και οποιασδήποτε άλλης χρηστής συμπεριφοράς την οποία πρέπει να τηρεί ο αστυνομικός λόγω της ιδιότητάς του.

Πάγια και αδιαπραγμάτευτη θέση του Υπουργείου μας, αναφορικά με τον τρόπο τέλεσης των καθηκόντων του ένστολου προσωπικού, αποτελεί η απόλυτη και απαρέγκλιτη τήρηση της θεμελιώδους αρχής της νομιμότητας, από την οποία και εκπορεύονται οι ενέργειες των κρατικών οργάνων. Η παράβαση των εν λόγω αρχών, ανάλογα με τα πραγματικά περιστατικά της κάθε υπόθεσης, δύναται να στοιχειοθετήσει τόσο ποινικά όσο και πειθαρχικά παραπτώματα, τα οποία εξετάζονται με ιδιαίτερη αυστηρότητα και προσοχή.

Τα ζητήματα της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και της συμπεριφοράς των αστυνομικών προς τους πολίτες είναι, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, πρωταρχικής σημασίας για το Υπουργείο μας και το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο, με σχετικές διαταγές του προς τις περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, έχει αναδείξει, στο ανθρώπινο δυναμικό του, την αναγκαιότητα για τον απόλυτο σεβασμό της προσωπικότητας των πολιτών, των ατομικών τους ελευθεριών και δικαιωμάτων, αλλά και της ίσης μεταχείρισης, χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες διακρίσεις, σύμφωνα με το εσωτερικό, ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο.

Στις προτεραιότητές μας εντάσσεται -μεταξύ άλλων- ο έλεγχος κάθε παράνομης, αντικανονικής ή απρεπούς συμπεριφοράς αστυνομικών, τόσο κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων όσο κι εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, ο οποίος επιτυγχάνεται με την ανελλιπή παρακολούθηση όλων των ανά την επικράτεια περιστατικών, αλλά και καταγγελιών ή πληροφοριών, εκδίδοντας σε συντρέχουσα περίπτωση ανάλογες διαταγές. Εξάλλου, η προάσπιση του κύρους των Θεσμών, όπως η Ελληνική Αστυνομία, υπαγορεύει, πρωτίστως, την εσωτερική διερεύνηση κάθε υπόνοιας παραβατικής συμπεριφοράς, εκ μέρους του προσωπικού της, υπό την εγγύηση των διατάξεων της διοικητικής και πειθαρχικής νομοθεσίας (π.δ. 120/2008, ως ισχύει).

Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι να διερευνώνται όλες οι αιτιάσεις - καταγγελλόμενα για επίμεμπτες πράξεις αστυνομικών που περιέρχονται σε γνώση της Υπηρεσίας, με οποιονδήποτε τρόπο (αναφορές, καταγγελίες, δημοσιεύματα, αλληλογραφία από εισαγγελικές Αρχές κ.α.). Η δε άσκηση δυσανάλογης ή εν γένει παράνομης «αστυνομικής βίας» αποτελεί παράβαση του υπηρεσιακού καθήκοντος του υπαίτιου αστυνομικού και τα συναφή καταγγελλόμενα ερευνώνται ενδελεχώς, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, τόσο από ποινικής όσο και από πειθαρχικής πλευράς.

Ειδικότερα, από πειθαρχικής πλευράς, κάθε καταγγελία, που αφορά σε περιπτώσεις αιτιάσεων περί κακοποίησης ή κακομεταχείρισης πολίτη από αστυνομικό, διερευνάται κατά προτεραιότητα και επισταμένως από τη Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου ή από υφιστάμενή της Υπηρεσία -επιπέδου Διεύθυνσης ή Γενικής Διεύθυνσης- σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 120/2008, ενώ τονίζεται ότι οι διατασσόμενες διοικητικές εξετάσεις ανατίθενται σε Αξιωματικούς, οι οποίοι ουδεμία διοικητική εξάρτηση έχουν με τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες ή τους εμπλεκόμενους αστυνομικούς, για λόγους αμεροληψίας.

Επιπλέον, έχει επισημανθεί -στα αρμόδια πειθαρχικά όργανα που διενεργούν διοικητικές εξετάσεις- ότι στις προαναφερόμενες περιπτώσεις, η έρευνα πρέπει να είναι: i) εμπεριστατωμένη, διεξοδική, σχολαστική και στο πλαίσιο αυτής να διενεργούνται όλες οι εύλογες ενέργειες που είναι διαθέσιμες προς εξασφάλιση των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με το συμβάν, ii) πραγματική και αποτελεσματική, ώστε να δύναται να οδηγήσει στον εντοπισμό και την τιμωρία των υπευθύνων, iii) με εχέγγυα θεσμικής ανεξαρτησίας του ερευνώντος από τους εμπλεκόμενους στην υπόθεση, iv) ευλόγως ταχεία και v) με πειστική απάντηση για την προέλευση των τραυμάτων ή των αιτιών θανάτου, η οποία να προκύπτει από όσο το δυνατόν περισσότερο εμπεριστατωμένη και ταχεία ιατροδικαστική ή ιατρική γνωμάτευση - εξέταση.

Παράλληλα δε, τα εν λόγω πειθαρχικά όργανα οφείλουν να ερευνούν και την ενδεχόμενη ύπαρξη ρατσιστικού κινήτρου, με σχετική αναφορά στις συντασσόμενες εκθέσεις πορισμάτων, το οποίο διαφαίνεται, κυρίως, από την ομολογία των φερόμενων ως δραστών των αξιόμεπτων πράξεων, την επίκληση αυτού από τους παθόντες και τους μάρτυρες, το συλλεχθέν αποδεικτικό υλικό και το γεγονός ότι οι φερόμενοι ως δράστες και τα θύματα αυτοπροσδιορίζονται ή ανήκουν σε διαφορετικές φυλετικές, θρησκευτικές ή κοινωνικές ομάδες.

Επιπρόσθετα, με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 (Φ.Ε.Κ. Α' - 61), ως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 56 του ν. 4443/2016 (Φ.Ε.Κ. Α' - 232) και το άρθρο 188 του ν. 4662/2020 (Φ.Ε.Κ. Α' - 27) και ισχύει, η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή

«Συνήγορος του Πολίτη» ορίστηκε ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, με αρμοδιότητα τη συλλογή, την καταγραφή, την αξιολόγηση, τη διερεύνηση ή την περαιτέρω προώθηση προς άσκηση πειθαρχικού ελέγχου στις αρμόδιες Υπηρεσίες, καταγγελιών για πράξεις -μεταξύ άλλων- και του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίες εκδηλώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή κατά κατάχρηση της ιδιότητάς του και αφορούν σε: α. βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, κατά την έννοια του άρθρου 137Α του Ποινικού Κώδικα, β. παράνομες εκ προθέσεως προσβολές κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή υγείας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας, γ. παράνομη χρήση πυροβόλου όπλου και δ. παράνομη συμπεριφορά για την οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι διενεργήθηκε με ρατσιστικό κίνητρο ή η οποία ενέχει άλλου είδους διακριτική μεταχείριση λόγω χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, ως ισχύει, ο Συνήγορος του Πολίτη αξιολογεί κάθε καταγγελία ή περιστατικό, για το αν εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, κατά τα προεκτεθέντα και αποφασίζει με πράξη του, εντός προθεσμίας -10- ημερών, είτε για τη διερεύνηση μιας καταγγελίας ή ενός περιστατικού, περίπτωση κατά την οποία συντάσσει εντός προθεσμίας -3- μηνών σχετικό πόρισμα, είτε για την προώθηση μιας καταγγελίας ή ενός περιστατικού προς διερεύνηση στις αρμόδιες Υπηρεσίες, επιφυλασσόμενος της αρμοδιότητάς του για ίδια έρευνα, είτε για τη θέση τους στο αρχείο ως αβάσιμων ή ανεπίδεκτων εκτίμησης. Οι διαταγές διενέργειας διοικητικών εξετάσεων για περιστατικά που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, σύμφωνα με την παρ. 1 του ίδιου άρθρου, διαβιβάζονται αμελλητί στον Συνήγορο του Πολίτη, προκειμένου να αποφασίσει κατά τα προαναφερόμενα, τη διερεύνηση από την εν λόγω Ανεξάρτητη Αρχή με ίδια έρευνα ή την παρακολούθηση της εσωτερικής έρευνας, επιφυλασσόμενος της αρμοδιότητάς του για ίδια έρευνα, ενημερώνοντας σχετικά την οικεία Υπηρεσία.

Κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, ως ισχύει, σε κάθε περίπτωση διερεύνησης μιας καταγγελίας ή ενός περιστατικού από τον Συνήγορο του Πολίτη με ίδια έρευνα, προώθηση υπόθεσης στην αρμόδια Υπηρεσία ή παρακολούθηση της διοικητικής εξέτασης, τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα αναστέλλουν την έκδοση της απόφασής τους, έως την έκδοση πορίσματος από τον Συνήγορο του Πολίτη. Ενδεχόμενη απόκλιση από το διατακτικό του πορίσματος του Συνηγόρου του Πολίτη που έχει συνταχθεί κατόπιν ίδιας έρευνας, προώθησης υπόθεσης στην αρμόδια Υπηρεσία ή παρακολούθησης διαταχθείσας διοικητικής εξέτασης, επιτρέπεται μόνο με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Επίσης, οι πειθαρχικές διαδικασίες μετά την ολοκλήρωση και γνωστοποίηση του πορίσματος του Συνηγόρου του Πολίτη διέπονται από το αντίστοιχο πειθαρχικό δίκαιο εκάστης Υπηρεσίας. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνεται, σε κάθε περίπτωση, για την εξέλιξη της σχετικής πειθαρχικής διαδικασίας και τις αποφάσεις των πειθαρχικών Οργάνων.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, ως ισχύει, ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται υποθέσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση από το Ε.Δ.Δ.Α. σε βάρος της Ελλάδας, όταν βάσει αυτών διαπιστώνονται ελλείψεις της πειθαρχικής διαδικασίας ή νέα στοιχεία που δεν αξιολογήθηκαν στην πειθαρχική έρευνα ή την εκδίκαση της υπόθεσης.

Εκ των προεκτεθέντων, προκύπτει ότι το ως άνω νομικό πλαίσιο αναφορικά με τη διερεύνηση περιστατικών αυθαιρεσίας και ο ορισμός της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη» ως Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας αποτελούν ρύθμιση που ανταποκρίνεται στις σχετικές συστάσεις προς τη χώρα μας, καθώς η θεσμική της ανεξαρτησία και η πρακτική της εμπειρία αποτελούν εχέγγυα διαφάνειας και αμεροληψίας κατά τον χειρισμό συναφών υποθέσεων.

Πλέον αυτών, επισημαίνεται ότι βασική επιδίωξη του Υπουργείου μας και του Αρχηγείου αποτελεί και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κάθε προσώπου που διέρχεται τα εξωτερικά σύνορα της χώρας, ανεξαρτήτως εθνικότητας ή μεταναστευτικής ιδιότητας και προς τούτο, έχουν δοθεί, προς τις αρμόδιες αστυνομικές Υπηρεσίες, σαφείς κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας όλων των παράτυπων μεταναστών και προσφύγων που αφικνούνται στη χώρα μας, επιδεικνύοντας ιδιαίτερη μέριμνα για το δικαίωμα υποβολής αιτήματος παροχής διεθνούς προστασίας και άσκησης των προβλεπόμενων ένδικων μέσων.

Στην κατεύθυνση αυτή, οι περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, εφαρμόζουν ένα συνεκτικό πλέγμα δράσεων για τη διαχείριση της μη νόμιμης μετανάστευσης και την επιτήρηση των συνόρων, εναρμονισμένο με τα νομικά και επιχειρησιακά πρότυπα, πάντοτε τηρούμενων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της μη επαναπροώθησης. Διευκρινίζεται ότι ουδείς υπό κράτηση αλλοδαπός αιτών διεθνή προστασία επαναπροωθείται μέχρι να εξεταστεί η συναφής αίτησή του (βούληση υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας, καταγραφή αιτήματος, εξέταση σε α' βαθμό, εξέταση προσφυγής, τυχόν άσκηση ένδικου μέσου/βοηθήματος ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών δικαστηρίων), σε πλήρη συμμόρφωση με το εσωτερικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο και ιδίως, κατ' επιταγή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και των διαδικασιών που προβλέπονται στις Οδηγίες 2011/95/ΕΕ, 2013/33/ΕΕ και 2013/32/ΕΕ, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στην εθνική μας νομοθεσία [ν. 4939/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 111)], καθώς και της συναφούς νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ε.Δ.Δ.Α..

Υπό αυτό το πρίσμα, αναφέρεται ότι η χώρα μας έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα τριών επιπέδων για τη διερεύνηση καταγγελιών περί «άτυπων επαναπροωθήσεων» από στελέχη επιβολής του νόμου. Ειδικότερα, σε διοικητικό επίπεδο, σημειώνεται ότι, μόλις γνωστοποιηθεί στις αρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες οιαδήποτε πληροφορία σχετική με συναφείς ισχυρισμούς ή καταγγελίες, διατάσσεται -χωρίς καθυστέρηση- η διενέργεια πειθαρχικού έλεγχου. Επίσης, περιπτώσεις καταγγελιών για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα σύνορα διερευνώνται τόσο από τις δικαστικές (εισαγγελικές) Αρχές, όσο και από τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές της χώρας (Εθνική Αρχή Διαφάνειας και Συνήγορος του Πολίτη).

Για δε τη διασφάλιση της ρήτρας μη επαναπροώθησης, ειδικοί επιστήμονες του Συνηγόρου του Πολίτη -στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής- διενεργούν εξωτερικούς ελέγχους στις προγραμματισμένες επιχειρήσεις επανεισδοχής, κατ' εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε. - Τουρκίας (Βρυξέλλες, 18-03-2016), αλλά και στη διαδικασία επιστροφών, εν γένει, με γνώμονα τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υπό επιστροφή αλλοδαπών, κατά τη διάρκεια της επιχείρησης και έως την παράδοσή τους στις τουρκικές Αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, από πλευράς Ελληνικής Αστυνομίας παρέχεται

κάθε απαραίτητο στοιχείο και πληροφορία, προς διευκόλυνση της Ανεξάρτητης Αρχής, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, στην εξατομικευμένη αξιολόγηση έκαστης περίπτωσης αλλοδαπού υπηκόου, βάσει του άρθρου 4 (παρ. 5) του ν. 3094/2003 (Φ.Ε.Κ. Α' - 10), ως ισχύει.

Ενταύθα, επισημαίνεται ότι η παρακολούθηση της πλήρους συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα ενισχύθηκε, έτι περαιτέρω, με τις διατάξεις του ν. 4960/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 145), σύμφωνα με τις οποίες, στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου συστάθηκαν το Αυτοτελές Γραφείο Υπευθύνου Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRO), καθώς και η Ειδική Επιτροπή για τη Συμμόρφωση με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα [άρθρα 49 (παρ. 1) και 50 (παρ. 1) του εν λόγω νόμου].

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των Κοινών Επιχειρήσεων του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), που διεξάγονται στην ελληνική επικράτεια, υφίσταται ένα ολοκληρωμένο πλέγμα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, βασισμένο στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Νοεμβρίου 2019, όπου περιλαμβάνονται Κώδικας Δεοντολογίας, Μηχανισμός Αναφοράς Σοβαρών Περιστατικών (Serious Incident Reports/SIRs), Μηχανισμός Καταγγελιών (Complaints Mechanism), Αξιωματούχοι Εποπτείας και Παροχής Συμβουλών για τα ζητήματα των θεμελιωδών δικαιωμάτων (Fundamental Rights Monitors/FROMs), πειθαρχικές κυρώσεις και δυνατότητα τερματισμού της επιχειρησιακής δράσης σε περιπτώσεις σοβαρών και συνεχών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων από κράτη - μέλη.

Περαιτέρω, στην κατεύθυνση της βέλτιστης υποστήριξης του Frontex από τις εθνικές Αρχές, τόσο η Ελληνική Αστυνομία όσο και το Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή έχουν διορίσει Αξιωματικούς - Συνδέσμους, κατά τις επιχειρησιακές δράσεις στα εξωτερικά σύνορα, οι οποίοι συνεργάζονται με το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Οργανισμού, προς διευκόλυνση της επικοινωνίας αλλά και της παρακολούθησης της συμμόρφωσης του συμμετέχοντος προσωπικού με τα θεμελιώδη δικαιώματα, στο πλαίσιο των προσφυγικών - μεταναστευτικών ροών προς την ελληνική επικράτεια.

Κατόπιν αυτών, υπογραμμίζεται ότι ο Μηχανισμός Αναφοράς Σοβαρών Περιστατικών (Serious Incident Reports/SIRs) και ο Μηχανισμός Καταγγελιών (Complaints Mechanism) αποτελούν δύο σημαντικούς μηχανισμούς παρακολούθησης πιθανών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα από πλευράς Αξιωματούχων επιβολής του νόμου που εμπλέκονται σε Κοινές Επιχειρήσεις του Frontex. Μετά τη λήψη των ως άνω αναφορών/καταγγελιών από το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Frontex (ως αρμόδια Αρχή του Οργανισμού για τη διαχείρισή τους), οι ελληνικές Αρχές οφείλουν να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τα υπό εξέταση περιστατικά και τις επακόλουθες έρευνες, σε εθνικό επίπεδο. Οι εν λόγω καταγγελίες (complaints) αποστέλλονται, ταυτόχρονα, για ενημέρωση στον Συνήγορο του Πολίτη, προκειμένου να εξετάσει εάν θα επιληφθεί -είτε με ίδια έρευνα είτε με την προώθηση των υποθέσεων προς διοικητική διερεύνηση στις αρμόδιες Υπηρεσίες-, ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στα Σώματα Ασφαλείας. Στο πλαίσιο αυτό, κατά τα έτη 2019 - 2023, στο Σημείο Επαφής του Frontex που λειτουργεί στην Ελληνική Αστυνομία (Διεύθυνση Προστασίας Συνόρων του Αρχηγείου), σύμφωνα με τα τηρούμενα στην εν λόγω Διεύθυνση στοιχεία, περιήλθαν συνολικά -15- συναφείς καταγγελίες, οι οποίες προωθήθηκαν αρμοδίως προς διοικητική διερεύνηση, ενώ έχουν παρασχεθεί και οι αντίστοιχες απαντήσεις στον Frontex, ως προς την εξέλιξη έκαστης υπόθεσης.

Αναφορικά με το ζήτημα της λήψης κατάλληλων μέτρων για την εξασφάλιση ασφαλούς περιβάλλοντος δράσης των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως εκείνων που ασχολούνται με τα δικαιώματα των μεταναστών, αιτούντων άσυλο και προσφύγων, επισημαίνεται ότι στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου έχουν συσταθεί και λειτουργούν Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μ.Κ.Ο. και Μητρώο Μελών Μ.Κ.Ο., βάσει των διατάξεων του άρθρου 78 του ν. 4939/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 111), στα οποία εγγράφονται και καταχωρίζονται όλες οι ελληνικές και διεθνείς εθελοντικές οργανώσεις και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίες πληρούν τους ελάχιστους αναγκαίους όρους συμμετοχής στην υλοποίηση δράσεων διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης, καθώς και τα μέλη, οι υπάλληλοι και οι συνεργάτες αυτών που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας.

Παράλληλα, στο πλαίσιο των διαδικασιών διαχείρισης των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών, από το Αρχηγείο έχουν δοθεί ειδικότερες κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες προς τις υφιστάμενες περιφερειακές Υπηρεσίες του αφενός μεν για τη συλλογή, επεξεργασία και κατάλληλη αξιοποίηση κάθε πληροφοριακού στοιχείου, με στόχο την πρόληψη και την αποτροπή τυχόν ύποπτων δράσεων μελών Μ.Κ.Ο., αφετέρου δε για την αυστηρή εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας, σε συντρέχουσα περίπτωση.

Πέραν των προαναφερομένων, τονίζεται ότι βασική προτεραιότητα του Υπουργείου μας και του Αρχηγείου αποτελεί το ζήτημα της διαρκούς και επικαιροποιημένης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, σε γνωστικά αντικείμενα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του, καθώς και η δημιουργία κλίματος σκέψης και κουλτούρας σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη δράση του ένστολου προσωπικού, χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες διακρίσεις, βάσει των διατάξεων του Συντάγματος και της εθνικής - διεθνούς νομοθεσίας. Προς τούτο, στα εκπαιδευτικά προγράμματα των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας έχει ενταχθεί ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων, διαλέξεων, εκπαιδεύσεων και μετεκπαιδεύσεων, με στόχο την απόκτηση και βελτίωση των γνώσεων, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων, μεταξύ άλλων, σε θέματα εγκλημάτων ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας (εμπορία ανθρώπων, βιασμός, προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας κ.α.), προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και δη αυτών που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ανήλικοι, ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, ΑμεΑ, μετανάστες κ.λπ.), καθώς και δεοντολογίας και τρόπου συμπεριφοράς των αστυνομικών.

Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι η εκπαίδευση είναι μία δυναμική διαδικασία, στις προαναφερόμενες Σχολές λειτουργούν Εκπαιδευτικά Συμβούλια, τα οποία, ως συλλογικά όργανα, συγκαλούνται πριν την έναρξη του εκάστοτε εκπαιδευτικού έτους ή/και εκτάκτως, με σκοπό την υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού προγράμματος, την καταλληλότητα των βιβλίων ή άλλων μέσων που προτείνονται ως εκπαιδευτικά βοηθήματα, έτσι ώστε να εντάσσονται στη διδακτέα ύλη των συναφών μαθημάτων γνωστικά αντικείμενα που σχετίζονται με τις νέες μορφές εγκληματικότητας ή τα επίκαιρα κοινωνικά προβλήματα, καθώς και τις σύγχρονες μεθοδολογίες αστυνομικής δράσης.

Εκ των ανωτέρω, σαφώς συνάγεται ότι στο πλαίσιο της αποστολής του Υπουργείου μας και της Ελληνικής Αστυνομίας έχει αναπτυχθεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική παρέμβαση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των προεκτεθέντων μορφών παραβατικότητας -με ιδιαίτερη μέριμνα για τα άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες-, η οποία

συνεχίζεται με αμείωτο ενδιαφέρον, εστιάζοντας σε τρεις άξονες, ήτοι, την πρόληψη μέσα από την υλοποίηση δράσεων και πρωτοβουλιών, την προστασία των θυμάτων, καθώς και τη διερεύνηση τέλεσης των αξιόποινων πράξεων και τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων κάθε εγκληματικής πράξης, με στόχο να παραπεμφθούν όλοι οι δράστες στη δικαιοσύνη.

Πλέον αυτών, υπογραμμίζεται ότι το ζήτημα της προστασίας και της διασφάλισης των δικαιωμάτων των κρατούμενων και μεταγόμενων, η εξασφάλιση σε αυτούς των απαραίτητων κανόνων υγιεινής και ασφαλούς διαμονής στα αστυνομικά κρατητήρια, καθώς και η, κατ' επέκταση, τήρησή τους από όλες τις αστυνομικές Υπηρεσίες, οι οποίες σε καθημερινή βάση διαχειρίζονται μεγάλο αριθμό αυτών, είτε κατά τη φρούρηση - φύλαξη, είτε κατά τις μεταγωγές τους, είναι πρωταρχικής σημασίας για το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας.

Στην κατεύθυνση αυτή, εκδηλώνονται όλες οι προβλεπόμενες ενέργειες και εκδίδονται σχετικές διαταγές -λαμβάνόμενων υπόψη των εκθέσεων και των συστάσεων Διεθνών Οργάνων, καθώς και της νομολογίας του Ε.Δ.Δ.Α. και της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε.- προς όλες τις περιφερειακές Υπηρεσίες και τους Διευθυντές των, ανά την επικράτεια, Δ.Α., αφενός για την ευαισθητοποίηση και δραστηριοποίηση στο μέγιστο -κατά το δυνατό- βαθμό του αστυνομικού προσωπικού, ώστε να αποφεύγονται τυχόν περιπτώσεις παραβατικής μεταχείρισης, αλλά και έλλειψης υγιεινών και ασφαλών συνθηκών διαβίωσης και αφετέρου για την ορθή καθοδήγηση, το συντονισμό, την εποπτεία και τον έλεγχο των Υπηρεσιών αναφορικά με την πιστή εφαρμογή των διατασσόμενων, τις ακολουθούμενες διαδικασίες και τα όποια συναφή ζητήματα.

Υπό αυτό το πρίσμα και αποσκοπώντας στη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και την προστασία της υγείας τόσο των κρατούμενων, όσο και του προσωπικού των αστυνομικών Υπηρεσιών, έχουν δοθεί κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες για τη διαρκή μέριμνα αναφορικά με τη σχολαστική καθαριότητα, τον ευπρεπισμό και την τακτική απολύμανση των χώρων κράτησης, τον κατάλληλο και συχνό αερισμό των κρατητηρίων και τον προαυλισμό των κρατούμενων -όπου αυτό δύναται να πραγματοποιηθεί- τηρούμενων πάντα των απαραίτητων μέτρων ασφάλειας, την ατομική υγιεινή - καθαριότητα και την επαρκή παροχή σίτισης των κρατούμενων, την υγειονομική περίθαλψη αυτών (σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες Υγείας), τον περιοδικό υγειονομικό έλεγχο των χώρων κράτησης από την αρμόδια υγειονομική Υπηρεσία, καθώς και την καθημερινή επιθεώρηση και έλεγχο των προαναφερόμενων χώρων προς εντοπισμό τυχόν ελλείψεων ή/και φθορών, οι οποίες -σε συντρέχουσα περίπτωση- επισκευάζονται άμεσα.

Επίσης, τονίζεται ότι, από το Αρχηγείο έχει αναδειχθεί στο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας η αναγκαιότητα της τήρησης και ενίσχυσης των εχεγγύων της ανθρωπιστικής, αμερόληπτης και σύννομης μεταχείρισης των κρατούμενων από τις αστυνομικές Αρχές, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι κάθε άτομο, κατά την κράτησή του, τυγχάνει απόλυτου σεβασμού της προσωπικότητάς του και ασκεί απρόσκοπτα τα δικαιώματα που εγγυώνται την υπεράσπισή του έναντι των θεσμοθετημένων μηχανισμών του κράτους. Προς τούτο, από τις αρμόδιες αστυνομικές Υπηρεσίες εκδηλώνονται οι απαιτούμενες ενέργειες για την άμεση διαχείριση έκαστης υπόθεσης κρατούμενου, στο πλαίσιο της αστυνομικής αρμοδιότητας και της νομιμότητας, πάντοτε τηρούμενης της υποχρέωσης της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης άσκησης οιασδήποτε μορφής βίας και προσβλητικής ή/και ταπεινωτικής μεταχείρισης σε βάρος των κρατούμενων.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η βελτίωση των συνθηκών κράτησης και η ασφάλεια του προσωπικού και των κρατούμενων των Σωφρονιστικών Καταστημάτων (Σ.Κ.) συνιστούν μείζονες προτεραιότητες της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής (Γ.Γ.Α.Π.), με όρους σεβασμού των δικαιωμάτων των κρατούμενων, τήρησης των υποχρεώσεων και των προδιαγραφών που τίθενται σε διεθνές επίπεδο, αλλά και αναζήτησης των βέλτιστων λύσεων όσον αφορά στην αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων, για τις οποίες καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες, ενώ σε περιπτώσεις διαπίστωσης τυχόν ελλείψεων ή δυσλειτουργιών, αναλαμβάνονται οι αναγκαίες πρωτοβουλίες και δρομολογούνται οι απαραίτητες ενέργειες για την άμεση αντιμετώπισή τους.

Προς τούτο, καταρτίστηκε το Στρατηγικό Σχέδιο 2024 - 2026 της Γ.Γ.Α.Π., το οποίο συνιστά μέρος του στρατηγικού σχεδιασμού για τη μεταρρύθμιση του σωφρονιστικού συστήματος, όπου λήφθηκαν υπόψη τόσο η κείμενη εθνική και ευρωπαϊκή σωφρονιστική νομοθεσία και οι κανόνες σχετικά με τη μεταχείριση ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους, όσο και η νομολογία του Ε.Δ.Δ.Α. και οι συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT). Στους κύριους στόχους του εν λόγω Σχεδίου περιλαμβάνονται -μεταξύ άλλων- η βελτίωση των συνθηκών κράτησης, η αντιμετώπιση του υπερπληθυσμού των Σ.Κ., αλλά και η ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, επανένταξης και μετασωφρονιστικής πολιτικής στα Σ.Κ..

Ειδικότερα, στις προτεραιότητες της ακολουθούμενης σωφρονιστικής πολιτικής εντάσσεται η διασφάλιση σε κάθε κρατούμενο ιατρικής και νοσηλευτικής περίθαλψης, ανάλογου επιπέδου με αυτό του λοιπού πληθυσμού της χώρας, όπως ορίζεται και στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο [άρθρα 27, 29 και 30 του ν. 2776/1999 (Φ.Ε.Κ. Α' - 291) και 16 της υπ' αριθ. 58819 από 07-04-2003 Υπουργικής Απόφασης (Φ.Ε.Κ. Β' - 463), ως ισχύουν]. Ενταύθα, γίνεται μνεία ότι η ιατρική περίθαλψη των δικαιούχων, στο σύνολο των Σ.Κ. -συμπεριλαμβανόμενων των εκάστοτε απαιτούμενων κλινικοεργαστηριακών και λοιπών εξετάσεων-, παρέχεται σε όλους τους κρατούμενους, μέσω των αντίστοιχων ιατρείων και εργαστηρίων των νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.), των νοσηλευτικών ιδρυμάτων και των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου που εποπτεύονται και επιχορηγούνται από το Υπουργείο Υγείας, των Μονάδων Ψυχικής Υγείας του ν. 2716/1999 (Φ.Ε.Κ. Α' - 96), των Μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, των Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων, καθώς και των Ιδρυμάτων Αποκατάστασης και Κοινωνικής Φροντίδας που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 84 του ν. 4985/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 203), εκδόθηκε η υπ' αριθ. 16177 οικ. από 16-05-2023 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Φ.Ε.Κ. Β' - 3274), αναφορικά με την έκδοση Προσωρινού Αριθμού Υγειονομικής Περίθαλψης Κρατούμενου (Π.Α.Υ.ΠΕ.Κ.) σε ανασφάλιστους κρατούμενους των Σ.Κ., από την έναρξη ισχύος της οποίας και εντεύθεν, έχουν αποδοθεί Π.Α.Υ.ΠΕ.Κ. σε -7.100- κρατούμενους.

Επιπλέον, αναφέρεται ότι στη συνολική ψυχιατρική μεταρρύθμιση του Υπουργείου Υγείας, που προωθήθηκε με τις διατάξεις ν. 5129/2024 (Φ.Ε.Κ. Α' - 124), έχει προβλεφθεί η ένταξη του Ψυχιατρείου Κρατουμένων Κορυδαλλού και του Ψυχιατρικού Τμήματος Γυναικών του Σ.Κ. Γυναικών Ελεώνα Θηβών στο Εθνικό Δίκτυο Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Ε.Σ.Υ. και βρίσκονται υπό επεξεργασία συναφή σχέδια Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων, ενώ στο πλαίσιο

του Εθνικού Δικτύου Τηλεϊατρικής (Ε.ΔΙ.Τ.), έχουν προγραμματιστεί τεχνικές και κτιριακές παρεμβάσεις σε ιατρεία των Σ.Κ., όπου ήδη υλοποιούνται οι απαραίτητες εργασίες.

Για δε την ενίσχυση της υγειονομικής φροντίδας των κρατούμενων, η Γ.Γ.Α.Π. έχει συνάψει Μνημόνια Συνεργασίας με τον σύλλογο ασθενών ήπατος Ελλάδος «Προμηθέας», τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, την Κλινική «Ρέα» και την Β΄ Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου «Αττικόν». Παράλληλα, στο πλαίσιο της υφιστάμενης συνεργασίας της Γ.Γ.Α.Π. με το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.), για την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου των εξαρτήσεων από ναρκωτικές ουσίες εντός των σωφρονιστικών ιδρυμάτων, λειτουργούν, σε αυτά, μονάδες Συμβουλευτικής Υποστήριξης Κρατούμενων των Θεραπευτικών Προγραμμάτων του ΚΕ.Θ.Ε.Α., με σκοπό την ενημέρωση αυτών αναφορικά με το θέμα της εξάρτησης και τη θεραπευτική της αντιμετώπιση, τη μείωση της συνδεόμενης με τη χρήση ουσιών βλάβης και την προετοιμασία για ένταξη σε θεραπευτική κοινότητα εντός, και εν συνεχεία εκτός, φυλακής.

Πλέον αυτών, πρωταρχικό στόχο αποτελεί η εξασφάλιση της απρόσκοπτης άσκησης του δικαιώματος των κρατούμενων στην εκπαίδευση και η αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης, προς απόκτηση γνώσεων και ενίσχυση των ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων τους, για την προετοιμασία της κοινωνικής τους επανένταξης, μετά την αποφυλάκιση, αλλά και η ενίσχυση της μετασωφρονιστικής πολιτικής με το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός βελτιωμένου πλαισίου συναφούς μέριμνας, για την αμεσότερη κοινωνική επανένταξη των αποφυλακιζόμενων.

Προς τούτο, καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες, μέσω της λειτουργίας εκπαιδευτικών μονάδων -η επέκταση των οποίων συνιστά στόχο στρατηγικής σημασίας- και της ανάπτυξης προγραμμάτων επιμόρφωσης, απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης, σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία και Φορείς. Ειδικότερα, από το Υπουργείο μας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, εκδηλώνεται κάθε προσηύχουσα ενέργεια, μέσω της συνέχισης λειτουργίας των υφισταμένων εκπαιδευτικών δομών και της δημιουργίας νέων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία [ν. 4763/2020 (Φ.Ε.Κ. Α΄ - 254)], που προσδιορίζει τα ζητήματα ίδρυσης εκπαιδευτικών δομών στα Σ.Κ. και το εν λόγω πλαίσιο συνεργασίας.

Υπό το πρίσμα αυτό, το έτος 2024 ιδρύθηκαν -14- μόνιμες δομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Δημοτικά Σχολεία και Επαγγελματική Σχολή Κατάρτισης) σε Σ.Κ. της χώρας. Συγκεκριμένα, από την έναρξη του σχολικού έτους 2024-2025, καταγράφονται εκπαιδευτικές δομές στο Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων (Ι.Α.Α.Α.) Βόλου και σε -26- Σ.Κ. της χώρας, ενώ υφίσταται σημαντικός αριθμός «κατ' ιδίαν διδαχθέντων» κρατούμενων (σε Σ.Κ. άνευ δομών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) και κρατούμενων - φοιτητών στους οποίους παρέχεται πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Επίσης, αναφέρεται ότι στα Σ.Κ. και το Ι.Α.Α.Α. Βόλου υλοποιείται ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων στον τομέα του πολιτισμού (προγράμματα τέχνης, θεάτρου, μουσικής, χορού κ.α.), της δημιουργικής απασχόλησης (εικαστικών, ζωγραφικής, χειροτεχνίας κ.α.), της άθλησης, της επιμόρφωσης (εκμάθησης ελληνικής γλώσσας, δημιουργικής γραφής, ηλεκτρονικών υπολογιστών κ.α.) και της επαγγελματικής κατάρτισης (ελαιοχρωματισμού - τεχνοτροπιών, κοπτικής - ραπτικής, αγγειοπλαστικής - κεραμικής, κατασκευής αλουμινίου, ζαχαροπλαστικής - αρτοποιίας κ.α.), που στοχεύουν στην αξιοποίηση του χρόνου των

κρατούμενων, τη μείωση των δυσμενών επιπτώσεων του εγκλεισμού και την υποβοήθηση της κοινωνικής επανένταξής τους και οι οποίες λαμβάνουν χώρα, σε συνεργασία με δημόσιους και μη Φορείς (Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Εθνικό Θέατρο, Εθνική Λυρική Σκηνή, Πανεπιστήμια, Δ.ΥΠ.Α. κ.α.), αλλά και μέσω εθελοντών διδασκόντων ή/και στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Στον τομέα δε της μετασφρονιστικής πολιτικής, θα πρέπει να επισημανθεί και ο ρόλος του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου μας και αποτελεί τον μοναδικό επίσημο Φορέα μετασφρονιστικής μέριμνας για κρατούμενους και αποφυλακιζόμενους, με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση, την αποκατάσταση, την οικονομική συμπαράσταση, καθώς και την προετοιμασία και προώθηση της κοινωνικής επανένταξης αυτών, εν γένει. Σημειώνεται ότι, με την υπ' αριθ. 767οικ. από 04-06-2024 Κοινή Απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του υπογράφοντος (Φ.Ε.Κ. Β' - 3357), ιδρύθηκαν -8- Παραρτήματα του υπόψη Ν.Π.Ι.Δ. σε Θεσσαλονίκη, Χανιά, Πάτρα, Κομοτηνή, Χαλκίδα, Άμφισσα, Κω και Βόλο.

Εκ των ανωτέρω, σαφώς, συνάγεται ότι από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και τη Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής αναλαμβάνεται κάθε αναγκαία πρωτοβουλία, για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου έργου στον τομέα της αντεγκληματικής και σωφρονιστικής πολιτικής, γεγονός που αναγνωρίστηκε και από την Επιτροπή CPT, κατά την τελευταία επίσκεψή της στη χώρα μας.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**